

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Håvard Haugnes, 62 55 10 57

Vedtak i lovlighetskontroll - Dispensasjon fra kommuneplan - Fosseberge kraftverk

Statsforvalteren viser til Vang kommunes oversendelse, i brev datert 27.01.2026 (ref. 22/142-79).

Saken gjelder

Tre representanter fra kommunestyret har fremmet krav om lovlighetskontroll etter kommuneloven § 27-1. Klagen er signert av Stine Solemsli (Ap), Lars Østbye Hemsing (Ap) og Erlend Eggen (MDG).

I klagen bes det om en vurdering av om kommunestyrets vedtak i sak 62/25 er lovlig og gjennomført i henhold til gjeldende saksbehandlingsregler. De vesentlige ankepunktene er inhabilitet, mangelfull begrunnelse, manglende høring, om vilkårene i § 19-2 er oppfylt, samt handlingsrommet for å kunne avslå søknaden.

Det er også fremmet en forvaltningsklage fra naboene til kraftverket. Denne er behandlet i en egen sak (2025/8286). Klageanførsleene er i stor grad sammenfallende.

Statsforvalterens vurdering

Rammene for lovlighetskontroll

Det følger av kommuneloven at tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan kreve at departementet¹ kontrollerer om et vedtak er lovlig. Kravet må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet, jf. § 27-1. Statsforvalteren konstaterer at det fremsatte krav om lovlighetskontroll oppfyller de formelle vilkårene for å foreta lovlighetskontroll.

Ordningen med lovlighetskontroll er begrunnet i hensynet til økt rettssikkerhet, fremme tillit til forvaltningen samt å sikre faglig kvalitet på forvaltningens avgjørelser.

Ved en lovlighetskontroll skal Statsforvalteren ta stilling til om vedtaket

- a) har et lovlig innhold (materiell kompetanse)
- b) er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak (personell kompetanse)
- c) har blitt til på lovlig måte (prosessuell kompetanse).

¹ Delegert til Statsforvalteren iht. forskrift til kommuneloven (FOR-2021-10-08-2958) pkt. IX.

Kontrollen kan likevel begrenses til de anførsler som er tatt opp i saken, jf. § 27-3 andre ledd. Lovlighetskontroll innebærer ikke myndighet til å treffe et nytt vedtak i saken, men bare til å oppheve kommunens vedtak dersom det er ugyldig, jf. § 27-3 fjerde ledd. Ugyldighet er betinget av at det foreligger feil ved den materielle, personelle eller prosessuelle kompetansen. Feil ved den personelle eller prosessuelle kompetansen fører imidlertid ikke automatisk til ugyldighet. Her følges prinsippet i forvaltningsloven § 41, om at vedtaket likevel er gyldig dersom det er grunn til å tro at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Er vedtaket truffet av rett myndighet?

Iht. plan- og bygningsloven § 19-2 kan «kommunen» gi dispensasjon. Vedtaket er truffet av kommunestyret, som er kommunens øverste folkevalgte organ. Kommunens myndighet er i utgangspunktet lagt til kommunestyret, hvis ikke annet fremgår av lov eller er delegert videre, jf. kommuneloven § 5-3. Det er følgelig klart at vedtaket her er gjort av kompetent myndighet.

For øvrig følger det av delegeringsreglementet til Vang kommune at dispensasjoner kan behandles av administrasjonen i «ikke-prinsipielle» saker. Statsforvalteren kan ikke ta stilling til om denne saken er prinsipiell. Saken fremstår imidlertid å være politisk omstridt, og avgjørelsen gjaldt kommunens frie skjønn. Det er derfor naturlig at saken ble behandlet av kommunestyret selv. Vi ser ingen feil i så måte.

Har vedtaket blitt til på lovlig måte?

Saksprosess

Det er sendt inn begrunnet dispensasjonssøknad, med tilhørende kart og tegninger, iht. plan- og bygningsloven § 19-1. Søknaden er nabovarslet iht. § 21-3. Dispensasjonssøknader skal normalt også sendes på høring til berørte statlige og regionale organer, jf. pbl. § 19-1 fjerde punktum. Når det gjelder saker som er konsesjonsbehandlet vil imidlertid medvirkning fra andre myndigheter være ivarettatt ved høring av konsesjonen og detaljplanen, jf. vannressursloven § 24. Det er følgelig ikke nødvendig med en ny høring av dispensasjonssøknaden. Vi viser til omtalen av dispensasjonsbestemmelsen i lovens forarbeider:

«Når det gjelder tiltak som konsesjonsbehandles etter vannressursloven, vassdragsreguleringsloven og energiloven legges det til grunn at sektormyndighetens syn avklares og tas stilling til gjennom konsesjonsbehandlingen, jf. forslaget om å innføre innsigelsesadgang i slike saker for de samme organer som har innsigelsesrett til arealplaner etter plan- og bygningsloven.»²

Habilitet

I lovlighetsklagen er det anført at representanter fra Bygdelista var inhabile til å behandle saken, siden de har brukt samme advokat som utbygger, og deres alternative saksframlegg i stor grad er skrevet av advokaten. Etter Statsforvalterens syn har det imidlertid ikke av den grunn oppstått noen personlige eller økonomiske bindinger til advokaten eller utbygger. Utfallet i saken kan ikke gi noen særlige fordeler for representantene personlig. Kommunestyrebehandlingen er av natur en utpreget politisk arena, hvor partiene kan (og skal) innta helt klare politiske standpunkter. Her har partigruppa fått bistand til å utarbeide et alternativt saksframlegg i tråd med det som de politisk ønsker å stå for. Det er klart at Bygdelista ønsker å si ja til dispensasjon. Vi tiltrer i denne sammenheng vurderingen til Ryger Advokatfirma: «*At et slikt "Ja" nødvendigvis sammenfaller med tiltakshavers/klagers ønskede utfall, er ikke et "særegnet" forhold som tilsier inhabilitet*».

² Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 243

Statsforvalteren finner etter dette ikke at det er noen «særegne forhold» knyttet til Bygdelistas representanter, som er egnet å svekke tilliten til deres upartiskhet, iht. fvl. § 6 andre ledd. Det foreligger ikke inhabilitet i dette henseendet. Vi viser for øvrig til vurderingen i vår klageavgjørelse av 05.03.2026 (sak 2025/8286).

Statsforvalteren konkluderer med at det ikke foreligger saksbehandlingsfeil i dispensasjonssaken.

Har vedtaket lovlig innhold?

Lovlighetsklagen overlapper i stor grad med klagen fra familien Rogn. Temaet knyttet til dispensasjonsbestemmelsen har blitt gjennomgått i vår klageavgjørelse. Vi kan i all hovedsak vise til våre vurderinger der (vedlagt).

I korte trekk vurderer vi at vedtaket er i samsvar med gjeldende rett. Når det er gitt konsesjon, skal de rettslige vilkårene i § 19-2 andre ledd anses som oppfylt. Kommunen skal ikke overprøve eller revurdere dette i dispensasjonssaken. Kommunens handlingsrom er begrenset til § 19-2 *første ledd* (kommunen «kan» gi dispensasjon og fastsette vilkår). Dette er altså en avgjørelse som ligger til kommunens frie skjønn, og som må baseres på saklige grunner.

I denne saken har kommunestyrets flertall besluttet å innvilge dispensasjon, bl.a. for å fremme fornybar kraft, næringsutvikling og forutsigbarhet i de samlede prosessene. Begrunnelsen følger til dels av kommunedirektørens saksframlegg til møtene 23.10.2025 og 15.01.2026, i tillegg til Bygdelistas alternative saksframlegg av 20.03.2025 og 18.09.2025.

Statsforvalteren vurderer at kommunen har gjort en saklig vurdering av dispensasjonen i tråd med pbl. § 19-2 første ledd. Vedtaket er gitt etter en skjønnsmessig vurdering, hvor flertallet vektla andre forhold enn mindretallet. Kommunen hadde anledning til å innvilge søknaden, og har begrunnet skjønnets sitt tilstrekkelig. Statsforvalteren har forståelse for at mindretallet er uenig i utfallet, men vi vurderer likevel at det er fattet et vedtak med lovlig innhold. Lovlighetsklagen kan derfor ikke føre fram.

Statsforvalterens vedtak

Vang kommunestyres vedtak 62/25 av 23.10.2025 om dispensasjon for Føsseberge kraftverk, anses å være gyldig. Vedtaket er truffet med hjemmel i kommunelovens kap. 27 og gjeldende delegasjon.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Med hilsen

Jo-Bjørner Haugen (e.f.)
avdelingsdirektør

Håvard Haugnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

VANG ARBEIDERPARTI	Tørpegardsvegen 380	2975	VANG I VALDRES
MILJØPARTIET DEI GRØNE	c/o Derk Stegwee Åsvangvegen 11	2975	VANG I VALDRES
Stine Solemsli	Nordigardsvegen 14	2975	VANG I VALDRES
Lars Østbye Hemsing	Hensåsvegen 330	2975	VANG I VALDRES
Erlend Eggen	Gjerdingvegen 8	2975	VANG I VALDRES
CLEMENS KRAFT AS	Fridtjof Nansens plass 6	0160	OSLO
ADVOKATFIRMAET THOMMESSEN	Postboks 1484 Vika	0116	OSLO
VANG KOMMUNE	Tyinvegen 5161	2975	VANG I VALDRES
NVE	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
ENERGIDEPARTEMENTET	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO